

Erik Thornström, 08-677 27 08

Klimat- och näringslivsdepartementet

103 33 Stockholm
E-post: kn.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till: kn.e.remissvar@regeringskansliet.se
sandra.lennander@regeringskansliet.se

Remiss promemoria Förslag om mål för en effektiv energianvändning

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 500 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Sammanfattning

Energiföretagen tillstyrker att ett nytt kvalitativt mål för effektivare energianvändning införs. Vi instämmer i att dagens energiintensitetsmål motverkar förutsättningarna för elektrifieringen och för ny kärnkraft. Med det nya målet införs också fler dimensioner i och med att stärkt motståndskraft, konkurrenskraftiga energipriser, ett resurseffektivt energisystem och samhällets elektrifiering som nya målkomponenter, vilket är positivt. Vi vill dock betona att ett nytt mål inte bör få för stort fokus på slutanvändningen av energi utan att utgångspunkten behöver tas i effektivare energianvändning ur ett energisystemperspektiv.

Vi anser att det är viktigt att det sker en branschinvolvering i ett kommande uppdrag till Energimyndigheten om att ta fram indikatorer för att följa upp det nya energieffektiviseringsmålet.

Vi saknar närmare resonemang om hur det svenska målet för effektivare energianvändning förhåller sig till EU:s övergripande energieffektiviseringsmål, principen om energieffektivitet-först, det årliga energisparbetinget och de sektorsspecifika målsättningarna i energieffektivitets-direktivet.

Vi anser även att det är angeläget att regeringen verkar för en omformulering av ett eventuellt nytt energieffektiviseringsmål på EU-nivå som ger bättre förutsättningar för elektrifieringen än dagens målformulering, i den kommande aviserade översynen av EU:s ramverk för energieffektivisering under nästa år.

Energiföretagen tillstyrker ett nytt energieffektiviseringsmål

Energiföretagen tillstyrker att ett nytt kvalitativt mål för effektivare energianvändning införs. Vi instämmer i att dagens energiintensitetsmål motverkar förutsättningarna för elektrifieringen och för ny kärnkraft. Med det nya

målet införs också fler dimensioner i och med att stärkt motståndskraft, konkurrenskraftiga energipriser, ett resurseffektivt energisystem och samhällets elektrifiering som nya målkomponenter. Med det föreslagna målet tydliggörs också att energieffektivisering inte har ett egenvärde i sig utan att effektivare energianvändning bidrar till uppfyllandet av det övergripande klimatmålet och övriga energipolitiska målsättningar relaterat till miljö, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Med en i dag i stort sett fossilbränslefri svensk el- och värmeproduktion blir också en viktigare dimension att använda energi så resurseffektivt som möjligt.

Med tanke på att omvärldsförutsättningarna förändrats radikalt i förhållande till när det nuvarande energiintensitetsmålet infördes är det motiverat att ta fram ett nytt mål för effektivare energianvändning. Med ett nytt beslutat energipolitiskt planeringsmål och leveranssäkerhetsmål med sikte på att kunna möta ett elbehov om cirka 300 TWh år 2045 kommer behovet av höga energieffektiviseringsambitioner kvarstå, men de behöver omformuleras för att stå i samklang med en ökad elektrifiering. De beslutade ramverken för utbyggnaden av ny kärnkraft innebär också ett behov av att se över att energieffektiviseringsmålet formuleras på ett sätt som inte motverkar en sådan utveckling.

Utifrån det ökade fokuset på säkerhet och beredskap som följer av det geopolitiska omvärldsläget är det angeläget att styrmedel för energieffektivitet också beaktar behovet av ökad motståndskraft. En effektivare energianvändning kan bidra till att minska behovet av till exempel bränslelagringsvolym.

Med ett fokus på att stimulera genomförandet av kostnadseffektiva energieffektiviseringsåtgärder kan energieffektiviseringen bidra till mer konkurrenskraftiga energipriser. Lönsamheten för energieffektiviseringsåtgärder påverkas dock av vilka styrmedel som finns för energieffektivisering och till exempel utformningen av energibeskattningen. Vi vill också betona att det är viktigt att ett nytt energieffektiviseringsmål formuleras utifrån ett energisystemperspektiv och att konkurrenskraftiga energipriser beror på de samlade beståndsdelarna i energisystemet, dess förmågor och villkor.

Vi vill även framhålla att en risk med övergången från ett energiintensitetsmål till det nya föreslagna kvalitativa målet är att energieffektiviteten ur ett energisystemperspektiv får för lite utrymme och att det blir ett för stort fokus på slutanvändningen av energi som är enklast att följa upp.

Det föreslagna målet innehåller fler dimensioner som behöver följas upp

I och med att det föreslagna målet innehåller fler dimensioner jämfört med dagens energiintensitetsmål, innebär det att fler aspekter behöver följas upp, bland annat effektbehovet, efterfrågefleksibilitet och lagringsförmåga. Dessa dimensioner bör kunna följas upp även kvantitativt och vara till nytta i uppföljningen av de samlade energipolitiska målsättningarna. Utöver energianvändningens utveckling bör ett flertal ytterligare indikatorer tas fram för att följa upp de nya dimensioner som tas upp och som också inkluderar kvantitativa mått.

Effektdimensionen är central att integrera i styrmedel för effektivare energianvändning och vi ser nu flera exempel på en sådan utveckling i till exempel regelverket för energikartläggning i företag och energikraven i byggreglerna. Även i tariffkonstruktionen för elnät införs nu effekttariffer, vilket också prissätter effektanvändningen på ett tydligare sätt än tidigare.

Vad gäller efterfrågefleksibilitet pågår också ett omfattande utvecklingsarbete kring bland annat flexibilitetsmarknader och där sådana åtgärder bör kunna ingå i uppföljningen av ett nytt energieffektiviseringsmål. Flexibilitetsåtgärder kan även bidra till minskad kapacitetsbrist i elnäten. Lagringsförmågorna utvecklas också snabbt både vad gäller batteri- och termisk lagring, som också kan följas upp i kvantitativa termer.

I ett kommande uppdrag till Energimyndigheten om att ta fram indikatorer för att följa upp ett nytt energieffektiviseringsmål är det också önskvärt om branschen kan involveras och bidra med synpunkter. Till exempel anser vi att dagens uppföljning med indikatorn för energianvändning i bebyggelsen med köpt energi per kvadratmeter i Energimyndighetens årliga indikatorrapport riskerar ge en missvisande bild av då utvecklingen av den faktiska energianvändningen därmed inte följs upp.

Åtgärder för effektivare energianvändning bör fokusera på generellt verkande styrmedel

Vi anser att åtgärder för effektivare energianvändning bör fokusera på generellt verkande styrmedel där det finns marknadsmisslyckanden som innebär att kostnadseffektiva energieffektiviseringsåtgärder inte genomförs. Till exempel kan informations- och kunskapshöjande åtgärder vara effektiva.

Vi ser dock risker med tekniskspecifika bidragssystem utifrån de erfarenheter vi haft med de tidigare investeringsstöden för flerbostadshus. En problematik är att en för snäv systemgräns riskerar att missgynna gemensamma uppvärmningslösningar som fjärrvärme i förhållande till individuella uppvärmningsformer. Det därför angeläget att åtgärder inriktas på att minska byggnaders energibehov, dvs. den använda energin och inte endast den köpta energin.

Vi ser också risker med att det i den nationella energirenoverings-planen för byggnader enligt EU-direktivet om byggnaders energiprestanda sätts en för snäv systemgräns utifrån den köpta och inte den använda energin. Det är viktigt i detta sammanhang att fjärrvärmens möjlighet att ta till vara spillvärme från industri och samhälle beaktas, att renoveringsåtgärder inte ökar behovet av eleffekt samt att renoveringsåtgärder som godkänns måste beakta energi- och resurseffektivitet ur ett systemperspektiv.

Kopplingen till EU:s energieffektiviseringsmål och energieffektivitet-först-principen bör klargöras

Vi saknar närmare resonemang om hur det svenska målet för effektivare energianvändning förhåller sig till EU:s övergripande energieffektiviseringsmål,

principen om energieffektivitet-först, det årliga energisparbetinget i artikel 8 och de sektorsspecifika målsättningarna för offentlig sektor i energieffektivitetsdirektivet. Dessa mål är kvantitativt satta och kommer likväl att behöva följas upp i förhållande till genomförandet av energieffektivitetsdirektivet.

Vi vill också framhålla att EU:s övergripande mål om 11,7 procents effektivare energianvändning till 2030 är satt utifrån EU:s referensscenarie från 2020 och är problematiskt formulerat. Detta eftersom referensscenariet inte beaktar Sveriges val av elektrifiering som metod i industri- och transportsektorerna för att uppnå de övergripande klimatmålen. Vidare är det principiellt problematiskt med dagens EU-mål med ett tak för energianvändningen i sig då det är de negativa miljöeffekterna av energianvändningen som ska minska. En ökad elektrifiering bör ses som en positiv och nödvändig åtgärd för att klara klimatmålen som också kan bidra till en ökad ekonomisk tillväxt. Det är därför angeläget att regeringen verkar för en omformulering av ett eventuellt nytt energieffektiviseringsmål på EU-nivå som kan följa av att EU nu antar ett nytt klimatmål till 2040 där dagens takmål slopas och där elektrifieringen som metod bejakas.

Inför EU-kommissionens översyn av ramverken för energieffektivitet under nästa år bör också regeringen verka för att så långt som möjligt undvika underliggande sektorsmål som i dag i flera delar är överlappande mellan målsättningarna i direktiven om byggnaders energiprestanda respektive energieffektivitet vad gäller till exempel energirenovering. Vi förordar att submålen slopas i den kommande översynen i syfte att nå en effektivare styrning och för att minska den administrativa bördan i uppföljningen.

I enlighet med artikel 3 i energieffektivitetsdirektivet införs också principen om energieffektivitet-först där medlemsstaterna ska säkerställa att energieffektivitetslösningar, både vad gäller efterfrågesidan och systemflexibilitet, bedöms vid planerings-, policy- och större investeringsbeslut. Det hade varit önskvärt om det nya energieffektiviseringsmålet även kan relatera till denna nya princip för att få ett mer sammanhängande ramverk för de politiska åtgärderna för en effektivare energianvändning och dess uppföljning. Det bör vara möjligt att se principen om energieffektivitet-först som komplementär till det nya föreslagna nationella målet för en effektivare energianvändning.

Åsa Pettersson

VD, Energiföretagen Sverige